

Fokus på universell utforming av uteområder i barnehager og skoler i Ski kommune

I Ski kommune har det i 2016 foregått et kartleggingsarbeid på uteområder i barnehager og skoler. Til sammen 19 barnehager og 11 skoler har blitt kartlagt med tanke på universell utforming.

I denne anledning ble det den 30. november holdt et miniseminar om universell utforming av uteområder i barnehager og skoler. Invitasjon gikk til alle kommunene i Follo, og flere Follo kommuner deltok. I alt 50 personer var til stede. Seminaret som ble holdt markerer en avslutning av kartleggingsarbeidet.

Seminaret ble innledet med et foredrag om barns motoriske utvikling av kommunens barnefysioterapeuter. De la spesielt vekt på at man må tilrettelegge for at barn får ulike erfaringer og at erfaringsbehovet er ulikt i alder 0-3 år, 3-6 år og i skolealder. De oppfordret de som lager lekeplasser til å sette seg ned og se hva aldersgruppene leker med og hvordan.

Med erfaringer utvikler barn motorikk. Men grunnlaget for å lære nye ferdigheter ligger i at aktiviteten gir mening. Hvis aktivitet gir mening vil man også ha motivasjon for å utføre aktiviteten. Gjennom ulike erfaringer skaper barnet en bevegelsesbank som de drar nytte av i ulike situasjoner. Dette gjelder alle barn, også de med funksjonsnedsettelse. De kan være aktive på egne premisser, men det må finnes valgmuligheter i barnehager og skoler, og om ikke alle kan komme til alt må det være områder som alle kan benytte.

Fysioterapeutene la vekt på at utforming av stimulerende uteområder får betydning for folkehelsen. Eksempelvis; Er man fysisk aktiv som en 12 åring, er man sannsynlig fysisk aktiv som 16åring, som igjen skaper stor sannsynlighet for at man er fysisk aktiv som voksen. Stimulerende uteområder kan motivere foreldre til å ta med seg barna ut til lek og samspill. Nye bekjentskaper kan oppstå når flere treffes og dette skaper positive ringvirkninger for befolkningen, også med tanke på integrering da det skapes arenaer hvor man kan treffe andre.

Landskapsarkitekt Even Bakken fra firma Norconsult fulgte deretter. Han snakket blant annet om at skoleområder bør planlegges på en slik måte at det også blir brukt etter skoletid og at man derfor kanskje bør tenke uteområdets utforming før man tenker plassering av bygg. Videre påpekte han å se på skoleplassens funksjon i nærområdet også etter skoletid, og at den kan ha en funksjon mer som en park. Han var også opptatt av å trekke kunsten inn i uteområder, la barna lage egen kunst på asfalt, kunstinstallasjoner som pokèmons stopp osv og investere i gøyale lekeapparater.

Even Bakken trakk også frem at forskning viser at det er forskjell på jenter og gutter og hva de ønsker av aktiviteter. Gutter er mer opptatt av konkurranse og ønsker fotballbinger, mens jenter vil være

sosiale når de er aktive. De ønsker kanskje i stedet et amfi ved fotballbingen der de kan sitte og prate, eller de ønsker seg klatrestativ for å kombinere fysisk aktivitet og det sosiale.

Åpne asfaltflater og fotballbaner er lite stimulerende omgivelser for de aller fleste barn, og innbyr ikke til aktivitet eller utforskning. Det kan oppleves vanskelig for sjenerte eller usikre barn å tre ut på en åpen plass, med negativ innvirkning på deres selvfølelse. Soneinndeling og avgrensede områder ved bruk av naturlige materialer og beplantning skaper trygghet, gjør det enklere å holde på lek og aktivitet over tid og gir muligheter for barn med funksjonsnedsettelse å delta aktivt. Dette skaper et positivt miljø med tydelig valgmuligheter.

Videre trakk han frem at universell utforming også handler om det sanselige og stimulering av sansene. Har man nedsatt syn så kan man gjennom fugleliv, vann, blader, biler stimulere hørselen og bruke elementene som orienteringselementer. Følesansen kan stimuleres ved å bruke ulike materialer som gummidekke, sand, bark enten hver for seg eller i kombinasjon. Smakssansen kan stimuleres ved å plante spiselige planter og frukttrær/busker. Samtidig kan man bruke uteområdet som en læringsarena. Ved å installere drikkefontener ville kanskje flere uteområder blitt mer benyttet, fordi man ikke må springe hjem fordi man er tørst.

Til slutt trakk Bakken frem sjekklister som ofte blir brukt for barnehager og skoler. Disse sjekklistene går kun på tekniske krav, ikke på opplevelsesverdi eller på aktiviteter for gutter og jenter, inkludering eller sansemessige opplevelser. Hva om dette ble inkludert i sjekklistene? Han utfordret Ski kommune til å starte en slik liste som kanskje andre kommuner kunne kopiere.